

Fejér Kálmán

Nagybőgő a táncházban

Természetesen azt a nagybőgőt Szatmárnémetiben én hoztam működésbe egy saját készítésű vonóval, melynek fáját Bálványosfürdőn vágtam ki egy vadrozsa bokrából. Jó kenyérkereső szerszámnak bizonyult, mert vagy tíz éven át szolgált rendületlenül, néha súlyos fizikai igénybevétel mellett. Azzal már nem is akarok kérkedni, hogy kölcsönben is jól bírta a megpróbáltatásokat, és ma is használható állapotban van.

Városunkban a táncház úgy 1983 táján indult be, a mindjobban kibontakozó mozgalom begyűrűzésének hatására. Kezdeményezői az ifjúsági szervezet tagjai voltak, mint Nagy István, Csiha Réka, Budean Mihály Judit, Törpényi Sándor, Vincze Mária, Benedek Ildikó, Illyés Gyula, Görbe Éva, Benedek Éva, Francia Lajos, Czikai Ferenc stb. A zenét a *Szárarzsfa* együttes szolgáltatta, Germán Péter, Dobránszki Sándor és Fejér Kálmán felállásban.

Íme a címadó dal:

(Zolcsák Miklós – Fejér Kálmán: *Darai Népdalok*, 37. szám)

1. Szá - raz fá - nak Szá - raz a vi - rá - ga. Beteg a sze -
2. Szá - raz fá - nak el - szá - radt a lomb - ja. Beteg a sze -

re - tőm bá - na - tá - ban. O - lyan be - teg, ta - lán meg sem ma - rad,
re - tőm é - des - any - ja. Ne is le - gyen ad - dig e - gész - sé - ge,

Ku - tya vi - lág, meg - ö - löm ma - ga - mat!
Míg nem le - szek lá - nya sze - re - tő - je.
fi - a fe - le - sé - ge.

Később, Germán Péter és Dobránszki Sándor hazát cserélt, helyüket Varga Miklós, Bertók Adalbert és Tamás Tibor vette át.

Az első primásunkról, Germán Péterről, aki a Kolozsvári Zeneakadémia abszolvensé volt, el kell mondanom, hogy Baden-Badenbe került az ottani szimfonikus zenekarhoz, s amikor megtudta, hogy az NSZK-ban nyomtatott kottákat az egyesülés után meg akarták semmisíteni, elkérte azokat, a zenekar tagjaiból alapítványt hozott létre, és a tagok által befizetett pénzből állta a kották Szatmárnémetibe juttatását és raktározását. A beérkezett három szállítmány vagy 18 tonnát nyomott, nagyjából hárommillió márka értékben. Engem hivatalos irattal gondnokká tett, azzal a megbízással, hogy ajándékozzam a kottákat mérsékletesen, s lehetőleg 30 év múlva is legyen mit adni. Így ezekből a kincsekből még Moldáviába, Kisinyovba is jutott, nem beszélve az erdélyi zeneiskolákról, zenetanárokról, tanulókról, vagy a Piatra Neamț-on alakult új konzervatóriumról. Talán jól tudom, hogy Germán Péter küldött felszerelést a Csíkszeredai Rádióknak is. Sajnos, ez a csupa szív ember öngyilkos lett, mert elhagyta a kolozsvári származású felesége. Összekötözte kezét, lábát, és a Rajnába ölte magát. Most Húsvétkor lesz három éve, hogy vártuk haza, s e helyett ez a borzalmas halálhír jött. (Általa vásárolt hangszereket akart hozni a mi iskolánknak. Kollégái gondoskodása folytán a hangszerek már nálunk vannak.) Az alapítvány felszámolása még azzal is járt, hogy a maradék pénz átutalás alatt van, ugyancsak az iskolánk számlájára. Úgy határoztunk, hogy az összeget bankba tesszük, s az éves kamatból díjazzuk a Germán Péter nevével jelzett középiskolás hegedűverseny mindenkori győztesét.

Különben a táncház megnyitására szépszájú ifjúság gyűlt össze. Mondtam is a zenekar tagjainak: figyeljétek, mert a következő héten látogatónk lesz. A jóslat bejött, de a látogatónk semmi kifogást nem talált a kezdő tánclépésekben, és utána sem tudunk róla, hogy bárki is akadékoskodott volna a táncház tevékenysége miatt.

Táncokat tanítani többen próbálkoztak, de igazán sikeresnek egy bizonyos Gábor bizonyult. Róla mi, zenészek is csak annyit tudtunk, hogy a határ túloldaláról jár át. Kérésére összeismertettem a szomszédossal, aki jó nevű cipész volt. Gábor jött cipőben és ment csizmában mindaddig, amíg ellátta csizmákkal a táncosait.

Zenetanárként igen nagyra tartottam a zene nevelő hatását. De amit a táncházban láttam, attól „tátva maradt” a szemem. Bejöttek az ifjak esetlen lépésekkel, az ismerkedési készség, a fellépés stb. hiányával, de körülbelül fél éves tánctanulás után nem lehetett rájuk ismerni. Magam is hétfőnként este 7 órakor egész napi munka után jó fáradtan érkeztem oda, s kétórás kemény bőgőzés után az egyre ügyesebb táncosokat nézve feltöltődve, vidáman, ki-pihenve érkeztem haza.

A táncházban mondhatni érdekes ismerkedések és házasságok „kötettek”. Jelenlegi polgármesterünk, Illyés Gyula is ott szerzett magának feleséget, Benedek Ildikó személyében. Ildikónak a nővére, Benedek Éva, orvos léteire sem ózdkodott férjhez menni a jó táncos és jó szakmunkás Czikai Ferenchez. Nagy bánatunkra az orvosnő pár éve, aránylag fiatalon elhunyt, s rövidesen magához hívta egyetlen leányukat is. Mit tehetünk a halál ellen? Én például nagyon megsirattam, még most is előttem van a táncról kipirult szép arca.

A táncházmozgalom áldásos hatását akkor is tapasztalhattuk, amikor tanfolyamokon, találkozókön vettünk részt. Az egyik találkozón, talán a negyedik fellépő csapat voltunk, szereplésünk után Jagamas János professzor úr úgy nyilatkozott, hogy velünk kezdődött az igazi találkozó. Székelyudvarhelyen tanfolyamon is részt vettünk. Engem egy héten át Könczei Árpád és Könczei Csilla oktatott a vonó kezelésére. Ez teljesen más a táncházban, mint például a klasszikus zenében!

A tanfolyam után közös táncal búcsúztunk egymástól. Jagamas János bácsit (elvárta, hogy így tiszteljük!) a szervezők figyelmeztették, előadására nemcsak a táncházasok lesznek kíváncsiak. Erre ilyeneket mondott: Ha az őshazában kialakítottuk a magunk, ma régi stílusúnak mondott népdalkincsét, azt magunkkal hoztuk és ezer éven át megőriztük, és ha itt, Európában megalkottuk az új stílusú népdalainkat, olyan életképességre vall, amely újabb ezer évre biztosítja a fennmaradásunkat. (Lehet, hogy nem pontos a megfogalmazás, de a lényege ez volt.)

A záró, közös tánc számomra felemelő érzés volt. Az öttagú palatkai zenekar csaknem másfél órás marosszéki forгатóst húzott. A kultúrház nagyterme megtelt a belföldi és külföldi közönséggel. Aki „élt és szuszogott”, mind gyanús lett, mert beállt a táncba. Előbb csak a falakon jelent meg egy-egy csepp kicsapódó pára. Utána a mennyezet kezdett csepegni, s végül nedves lett az egész padló. Ilyen „csakazértis” táncot sem azelőtt, sem azóta nem láttam.

A mi táncházunkat Könczei Árpád néha meglátogatta, tanított, s ránk, zenészekre is fülelt. Volt olyan is, hogy „jól basáltak” kifejezéssel igyekezett növelni önbizalmunkat. Itthon valamennyi versenyen felléptünk. Az akkori prímásunk – Varga Miklós – felesége azt mondta, hogy nekünk mást nem szabadna muzsikálnunk, csak táncházzenét.

Ha most felsorolom mindazok nevét, akik külföldre (vagy a másvilágra) távoztak, érthető lesz, hogy miért fulladt ki a szatmári mozgalom: Germán Péter, Nagy István, Csiha Réka, Dobránszki Sándor, Törpényi Sándor, a Weisenbacher fivérek, Sável Zsuzsa, Varga Miklós, Szabó Júlia családostól, a Veres lányok stb., mindnyájan meghatározó tagjai voltak a tevékenységeknek.

Hosszabb megszakítás után a MADISZ pinceklubjában működik táncház, hol hanglemezes zenére, hol egy nagyváradai vendégzenekar közreműködésével és Nagy Orbán színművész vezetésével. Legutóbb (2007. január 27-én este) a *Hajnal akar lenni* népdaléneklési verseny kapcsán táncoltunk a Szentlélek plébánia Merk Mihály Termében, ugyancsak a nagyváradai zenekar és egy magyarországi zenekar kitűnő muzsikájára. Igen kedveltek voltak a moldvai táncok, a magyarországi zenekarnak köszönhetően. Sajnos csak éjfélig tarthatott a jókedv, ugyanis másnap délelőtt folytatódott a népdaléneklési verseny. Különben a népdaléneklési versenyről az az általános vélemény, hogy a megye legrangosabb kulturális rendezvényévé nőtte ki magát. Folytatása a Duna televízióban lesz.